

Scumpirea carburanților și riscurile pentru agricultura Republicii Moldova

Produsele petroliere dețin o pondere majoră în coșul de consum al populației din Republica Moldova, influențând direct Indicele Prețurilor de Consum (IPC). Impactul scumpirii carburanților transcende sectorul energetic, transmițându-se în lanț către toate ramurile economiei, cu un efect deosebit de sever asupra agriculturii.

Agricultura reprezintă pilonul central al economiei naționale, contribuind cu aproximativ 20% la formarea PIB-ului și generând circa 45% din totalul exporturilor. Funcționarea acestui sector depinde critic de resursele energetice, în special de motorină, utilizată exhaustiv în toate etapele ciclului agricol: de la pregătirea solului și semănat, până la întreținerea culturilor și recoltare.

VULNERABILITĂȚI STRUCTURALE ALE REPUBLICII MOLDOVA

Actuala creștere a prețurilor la carburanți, în care motorina a ajuns la 29–30 lei/litru (o creștere de 30–45% față de nivelul anterior de 20–22 lei/litru), surprinde sectorul agricol într-un context de vulnerabilitate accentuată:

- **Dependență totală de importuri:** Lipsa resurselor energetice proprii face ca prețurile interne la carburanți să fie direct influențate de cotațiile internaționale și de fluctuațiile cursului valutar.
- **Costuri logistice ridicate:** fiind o țară fără ieșire directă la mare, exporturile agricole depind de transport rutier pe distanțe lungi (porturile Giurgiulești, Constanța, Reni), ceea ce crește consumul de motorină.
- **Acces limitat la finanțare:** fermierii, în special cei mici și mijlocii, dispun de rezerve financiare limitate, fiind primii expuși riscului de faliment în cazul unor șocuri de preț.

În aceste condiții, sectorul agricol devine extrem de sensibil la fluctuațiile prețurilor la combustibili.

IMPACTUL DIRECT ASUPRA COSTURILOR ȘI PRODUCȚIEI

Majorarea prețului la motorină generează un efect în lanț asupra întregului proces agricol, influențând atât randamentul la hectar, cât și prețurile finale ale produselor:

Domeniu afectat	Situația înainte	Situația după scumpire	Impact
Preț combustibil	20-22 lei/litru	29-30 lei/litru	+30-45% creștere
Cost producție/ha	6000 lei	7000-7500 lei	+15-25%
Volu lucrări agricole	Tehnologie completă	Lucrări reduse/simplificate	risc de compromitere a culturii
Recoltă	Nivel normal	Scădere cu 10-20%	deficit de ofertă pe piață
Preț produse alimentare	stabil	Tendență ascendentă	+10-25% la produse de bază
Inflație	moderată	în creștere	+3-5% contribuție sectorială
Situația fermierilor	relativ stabilă	vulnerabil	risc de faliment

CONSECINȚE SOCIAL-ECONOMICE

Efectele depășesc sfera cifrelor contabile, transformându-se într-o criză socială în zonele rurale:

- **Abandonul Tehnologic:** Pentru a economisi motorină, fermierii reduc numărul de treceri cu tractorul și cantitatea de inputuri (îngrășăminte), ceea ce prăbușește productivitatea cu până la 30%.
- **Scăderea Competitivității:** Exporturile moldovenești devin mai scumpe și mai puțin atractive pe piețele externe comparativ cu cele din state care subvenționează masiv carburantul.
- **Inflația la Produsele de Bază:** Prețul carburantului se regăsește instantaneu în costul produselor esențiale (pâine, cartofi, ceapă) în piețele agro-alimentare.
- **Eroziunea Rurală:** Diminuarea veniturilor fermierilor duce la creșterea sărăciei rurale și accelerează migrația forței de muncă către mediul urban sau peste hotare.

RECOMANDĂRI DE ATENUARE

Pentru a asigura securitatea alimentară și stabilitatea sectorului, sunt necesare măsuri urgente:

- **Măsuri Fiscale:** Rambursarea integrală și rapidă a accizei la motorina utilizată exclusiv în scopuri agricole.
- **Modernizare Tehnologică:** Subvenționarea trecerii la tehnologii de tip No-Till (care pot reduce consumul de la 90 l/ha la sub 50 l/ha).
- **Eficiență Logistică:** Investiții în infrastructura de depozitare colectivă pentru a optimiza rutele de transport.
- **Suport Financiar:** Facilitarea liniilor de creditare cu dobândă subvenționată pentru capitalul de lucru.

Concluzie: Scumpirea carburanților în Republica Moldova are un impact major și sistemic asupra agriculturii. Aceasta determină creșterea costurilor de producție, reducerea profitabilității, scăderea producției și majorarea prețurilor alimentare. În lipsa unor politici eficiente de sprijin, fenomenul poate afecta grav stabilitatea economică a sectorului agricol și securitatea alimentară a țării.

Scumpirea carburanților nu reprezintă doar o problemă economică, ci și una socială, afectând direct nivelul de trai al populației rurale și viitorul agriculturii în Republica Moldova.

Autori: Tatiana IAȚIȘIN, dr., INCE, martie 2026